Gedrukt Juli 1895.

EENIGE JAVAANSCHE DIPTERA

DOOR

F. M. VAN DER WULP.

(Pl. 2 en 3).

Bij zijn' terugkeer voor goed van Java naar het moederland, heeft de heer Mr. M. C. Piepers weder verscheidene Diptera medegebracht, welke hij zoo goed is geweest aan mij ter hand te stellen, en die ik met groote erkentelijkheid van hem heb overgenomen. De aard dezer voorwerpen bewijst, dat hij met een geoefend oog de zeldzame en meer bijzondere vormen, ook in deze insecten-orde, wist te onderscheiden, maar pleit tevens voor den grooten rijkdom van onze Oost-Indische bezittingen ook aan Tweevleugelige insecten, een rijkdom, die eerst duidelijk aan het licht zal komen, indien wellicht te eeniger tijd een Dipteroloog aldaar zich eens uitsluitend op het verzamelen van deze diertjes ging toeleggen.

Hoewel het aantal der medegebrachte exemplaren niet groot is, heb ik daaronder al aanstonds soorten aangetroffen, die mij nog nimmer onder de oogen waren gekomen en sommigen, die tot dusver geheel onbekend waren. Indien ik dergelijke voorwerpen maar eenvoudig bewaarde, tot dat later een of ander monographist zich daarover ontfermde, dan ware het te vreezen, dat velen er van zich niet meer in genoegzaam gaven staat zouden bevinden, om ook minutieuse kenmerken behoorlijk tot hun recht te laten komen, — er zijn toch vele kleinere vormen bij —; maar bovendien zou ik meenen te kort te doen aan de welwillendheid van den schenker, zoo ik niet reeds nu uit den geschonken voorraad enkele merkwaardigheden bekend maakte, die mijne aandacht bijzonder hebben getroffen.

Dicranoptycha signaticollis n. sp. ♂.

Pl. 2, fig. 1.

Pallide ochracea; rostro, palpis et in thorace vitta maculisque duabus nigris; abdomine vitta dorsali lata subfusca; alis hyalinis; cellula radiali cellulisque posterioribus prima et secunda elongatis et arcuatis.

Long. 7 mm.

Kop aschgrauw; sprieten geelachtig, dubbel zoo lang als de kop; zuiger en palpen zwart. Hals langgerekt, zwart. Thorax bleek okergeel, een weinig glanzig; op den rug eene zwarte langsstreep van den hals naar den dwarsnaad; achter den naad, naast de inwrichting der vleugels, een paar langwerpige zwarte vlekjes; achterrug met een donker langsstreepje. Achterlijf eenigszins platgedrukt, met een breeden, bruinachtigen, aan de insnijdingen afgebroken langsband; tangarmen bruin, kegelvormig. Pooten geelachtig, zoo goed als naakt; dijen aan de spits bruin; ook de tarsen iets verdonkerd. Kolfjes bleekgeel, de knop van boven een weinig bruinachtig. Vleugels (fig. 2) glasachtig, de voorrand met geelachtige tint; eene flauwe randvlek is aanwezig en ook de uiterste spits een weinig verduisterd; hulpader op twee derden der vleugellengte in den voorrand uitloopende, kort voor haar einde door een dwarsadertje met de subcostaal-ader verbonden; deze laatste op vier vijfden in den voorrand uitmondende; radiaal-ader ongevorkt, ongeveer ter halve vleugellengte uit de subcostaal-ader ontspruitende, sterk gebogen en kort voor het eind der subcostaal-ader door een dwarsadertje met deze verbonden; schijfcel vijfhoekig, drie aderen naar den vleugelrand uitzendende; vijf achtercellen; de radiaal-cel en de bovenste achtercellen lang, sterk gebogen en aan de vleugelspits iets vernauwd; achterdwarsader onder het midden der schijfcel; posticaal-ader voorbij de achterdwarsader schuin naar den achterrand gericht; axillaar-ader en anaal-ader van gewone lengte en aan het eind naar beneden omgebogen.

Een ♂, van Java (Piepers).

Ik geloof deze soort, zonder eenigen dwang, te mogen rang-

schikken in het genus *Dicranoptycha*, waarvan een paar Europeesche en een viertal Noord-Amerikaansche, maar tot dusver nog geene tropische soorten bekend zijn.

GONIODINEURA nov. gen.

(γωνιώδης, hoekvormig; νεῦρον, ader).

Corpus elongatum. Caput rotundatum, parvum, postice in collare brevi productum; rostrum exsertum; palpi breves, quadriarticulati, articulis subaequalibus. Antennae porrectae, capite duplo longiores, 14-articulatae; articulis duobus primis crassis, cylindricis, nudis; articulo secundo exserto, reliquis parvis, ovatis, pilosulis. Thorax ovatus, ante medium sutura transversa; scutellum parvum; metathorax subconvexus. Abdomen cylindricum, octo-annulatum. Pedes elongati, graciles, tibiis inermis, unguibus parvulis; pulvillis nullis. Alae lanceolatae, basi angustae, apice rotundatae; nervus radialis simplex, bis angulatim flexus; nervus cubitalis quasi prolongatio nervi radialis formans; cellula discoidalis subpentagona, nervi tres longitudinales versus alarum marginem emittens; cellula subcostalis magna; cellula cubitalis et cellula posteriora prima elongatae et apice curvatae; nervi transversi pone alarum medium linea transversa angulata formantes; nervi axillaris et analis longitudine ordinaris et subarcuati.

Kop (pl. 2, fig. 4) klein; aangezicht lang en smal; zuiger vooruitstekend, zoo lang als de kop; palpen naar het einde iets verdikt, het laatste lid niet langer dan de voorgaande leden. Sprieten veertienledig, bijna dubbel zoo lang als de kop; de beide wortelleden groot, het tweede vooruitstekend; de geessel niet uit het eind, maar uit het bovengedeelte van het tweede lid voortkomende, zoodat dit naar buiten uitpuilt; de geesselleden ovaal, met vrij lange uitstaande borstelhaartjes. Hals cylindrisch. Thorax eivormig, met duidelijken dwarsnaad; schildje niet scherp afgescheiden; achterrug goed ontwikkeld. Achterlijf cylindrisch; de eierlegger (alleen het ♀ is bekend) spits toeloopend, aan het eind iets opgebogen. Pooten lang en dun, naakt; de schenen zonder eindsporen; voetklauwen

klein; voetballen niet aanwezig. Vleugels (fig. 5) matig lang; de uitmonding der hulpader in den voorrand is niet duidelijk te zien, maar schijnt een eind voorbij de halve vleugellengte en merkelijk voorbij den oorsprong der radiaal-ader te zijn; de subcostaal-ader loopt niet verder dan tot drie vierden der vleugellengte; door de aldaar voorkomende randvlek is hare uitmonding in den voorrand niet goed zichtbaar en evenmin de dwarsader, die haar met de radiaal-ader verbindt; de radiaal-ader is ongevorkt, zij ontspringt, vóór de halve vleugellengte, rechthoekig uit de subcostaal-ader, buigt zich kort daarna plotseling om en verheft zich vervolgens weder hoekig naar boven, ter plaatse waar de cubitaal-ader uit haar ontspruit; de cubitaal-ader doet zich op die wijze voor als ware zij het vervolg der radiaal-ader; de subcostaal-cel en de eerste achtercel zijn bijzonder. lang, aan het eind naar beneden gebogen, waardoor zij juist in de vleugelspits eindigen; de vijfhoekige, langwerpige schijfcel zendt drie langsaderen naar den vleugelrand uit; de posticaal-ader is daar waar zij met de achterdwarsader verbonden is, schuin naar beneden gericht; de tweede hoekige ombuiging der radiaal-ader vormt met de middendwarsader, den binnenkant der schijfcel, de achterdwarsader en het eind der posticaal-ader, eene ziczac-achige dwarslijn voorbij het midden der vleugels; de axillaar-ader en de anaal-ader zijn van gewone lengte en flauw gebogen.

Ofschoon dit nieuwe geslacht slechts op een enkel en nog wel een vrouwelijk exemplaar is gegrond, meen ik toch tot de oprichting ervan te mogen overgaan, wegens het bijzondere aderbeloop der vleugels en wegens den afwijkenden vorm van het tweede lid der sprieten. Wijl de radiaal-ader niet gevorkt is, de sprieten niet meer dan veertien leden hebben en de schenen zonder eindsporen zijn, moet het worden gerangschikt in de groep der Limnobiinen, zooals deze door Osten Sacken begrensd is.

Goniodineura nigriceps n. sp. ♀.

Pl. 2, fig. 3.

Laete ochracea; capite (cum rostro, palpis et antennarum articulis duobus basalibus), collare vittaque thoracica nigris; pedibus fuscis;

alis hyalinis, maculis costalibus tribus, linea angulata transversa et apice fuscis.

Long. 7 mm.

In habitus op onze inlandsche soorten van *Dicranomyia* gelijkende. Kop zwart, ook de vooruitstekende zuiger, de korte palpen en de beide wortelleden der sprieten; die wortelleden (zie fig. 4) zijn groot en steken recht vooruit; de verdere sprietleden zijn geelachtig, alleen de laatste 4 of 5 eenigszins verdonkerd. De hals zwart, ongeveer half zoo lang als de kop. Thorax, schildje, achterrug en achterlijf zacht okergeel; vóór op den prothorax een zwart, naar achteren spits toeloopend langsstreepje; op het midden van den achterrug een niet scherp begrensd, bruinachtig vlekje; de insnijdingen van het achterlijf en de spitsen van den eierlegger bruinachtig. Pooten donkerbruin, de heupen en wortel der dijen geel; de tarsen allen korter dan de schenen. Kolfjes bleekgeel, de knop aan het einde iets verdonkerd. Vleugels (fig. 5) glasachtig; een zwartachtig vlekje onder de worteldwarsader; een tweede, iets grooter en langwerpiger, aan het begin der radiaal-ader; en een derde (de gewone randvlek) aan het uiteinde der subcostaal-ader; het hoekig opgebogen gedeelte der radiaal-ader, de middeldwarsader, de binnenkant der schijfcel, de achterdwarsader en het omgebogen eind der posticaal-ader donker bezoomd, waardoor eene zwartachtige ziczac-streep ontstaat; ook de uiteinden der langsaderen aan de vleugelspits zijn donker gezoomd.

Een ♀ van Java (Piepers).

Eriocera verticalis Wied.

Wiedemann, *Aussereur. Zweifl.* I. 56, 3 (*Megistocera*). — ? Syn. *Megistocera atra* Doleschall, *Natuurk. Tijdschr. voor Ned.-Indië*, XVII. 80, 6.

Pl. 2, fig. 6.

Naar aanleiding van een mannelijk exemplaar, van den heer Piepers ontvangen, kan ik aan Wiedemann's beschrijving het volgende toevoegen:

Het lichaam is forsch gebouwd en eentoonig bruin gekleurd. Voorhoofd en schedel verheffen zich ver boven de betrekkelijk kleine oogen en ook het achterhoofd is vrij sterk ontwikkeld, hetgeen ook in verband met het bijzonder groote wortellid der sprieten, aan den kop, van terzijde gezien, een vreemd voorkomen geeft (zie fig. 7). Op het voorhoofd en den schedel is eene dichte, witachtige beharing. De sprieten zijn ruim driemaal zoo lang als het lichaam; het eerste lid is bruinachtig geel, zeer dik en groot, eenigszins cylindrisch, met witachtige beharing; het tweede lid van dezelfde kleur, veel kleiner en knopvormig; de verdere leden sterk verlengd en uiterst dun, als een fijn haar, naar het schijnt ten getale van vier, doch niet duidelijk te onderscheiden leden. Palpen zwart, zeer klein. De thorax merkelijk breeder dan kop en achterlijf, met dichte en lange, bleekgele beharing; het achterlijf is niet langer dan de thorax met inbegrip van den sterk ontwikkelden achterrug; het heeft in de zijden bleeke haren; de mannelijke genitaliën zijn klein en naar het gedroogde voorwerp niet nader te beschrijven. Pooten lang en dun; de dijen bruingeel met donkere spits, de schenen en tarsen donkerbruin; de achterschenen hebben aan de spitshelft eene fijne, weinig in 't oogvallende beharing, die zich ook over het eerste tarsenlid uitstrekt. Kolfjes bruin, met gelen dunnen steel. Vleugels groot, veel langer dan het achterlijf, bruinachtig; de iets donkere, min of meer vierkante randvlek bevindt zich aan de binnenzijde van het dwarsadertje, dat de subcostaal-ader met de radiaal-ader verbindt; het aderbeloop zal, naar ik vertrouw, genoegzaam in de afbeelding worden voorgesteld.

Wiedemann had de soort uit het Leidsch Museum; zij is daar nog in vier oude exemplaren aanwezig, wier toestand echter veel te wenschen overlaat. Volgens Wiedemann zou de thorax vier bruine strepen op een lichteren grond vertoonen en zou het achterlijf meer geelachtig zijn. Bij mijn exemplaar zijn thorax en achterlijf geheel eenkleurig en vrij donker; aan de gebrekkige voorwerpen in het Museum kan ik evenmin eenige teekening of kleurverschil zien. Er bestaat evenwel geen de minste twijfel omtrent de identiteit der soort. Dat Wiedemann ha r in het genus *Megistocera*

plaatste, is alleen toe te schrijven aan de buitengewoon lange sprieten; het aderbeloop toch der vleugels is geheel verschillend van dat van *Megistocera fuscana* en kenmerkt de soort duidelijk als eene *Eriocera*, waarvan verscheidene soorten in ♂ zulke langgerekte haarvormige sprieten hebben. Dit is echter geen generiek kenmerk, — gelijk trouwens reeds door Osten Sacken is aangetoond (*Berl. Ent. Zeitschr.* XXX. p. 159), — daar zoowel in het eene als in het andere geslacht ook soorten voorkomen, welker sprieten in beide sexen kort zijn.

Met eenigen twijfel reken ik *Megistocera atra* Dol. als synoniem tot deze soort. Doleschall's beschrijving is, als gewoonlijk, zeer oppervlakkig. Zijne diagnose luidt: « nigra, fronte antennarumque articulis duobus primis rufis; alis nigricantibus. » Eene oorspronkelijke afbeelding van zijne hand stelt eene *Eriocera* ♂ voor, met zeer lange sprieten, de kleur van het lichaam is echter donkerder en eenigszins glanzig; de thorax is smaller en het achterlijf langer; ook is zijn exemplaar kleiner; hij geeft 3 lijnen aan, Wiedemann $4\frac{1}{2}$; het mijne is 10 mm. lang.

Rhyphus maculipennis v. d. Wulp.

Notes from the Leyden Museum, VII, 14; *Tijdschr. v. Entomol.* XXVIII. 87, pl. 4, fig. 9.

Deze soort werd vroeger door mij beschreven naar een enkel en nog wel een gebrekkig mannelijk exemplaar in het Leidsche Museum. Van den heer Piepers ontving ik sedert een zeer gaaf voorwerp, mede een ♂. Ik ben daardoor in staat, het ontbrekende in mijne vroegere beschrijving aan te vullen. Beide voorwerpen zijn van Java.

Bij het nu verkregen exemplaar is het voorhoofd geel en het aangezicht beenwit (dat ik beiden vroeger aschgrauw noemde, is wellicht toe te schrijven aan stof, waarmede die deelen bedekt waren). De sprieten (die in het vorig exemplaar ten deele afgebroken waren) zijn bleekgeel, de eerste acht geesselleden ieder met eene bruine, min of meer duidelijke vlek; daarna komen drie geheel witte leden, en de drie laatste, iets meer langwerpige leden

zijn geheel zwart; aan de spits bevindt zich een klein sneeuwwit stijltje (zie de afbeelding van den spriet pl. 2, fig. 8). De drie banden op den thorax zijn donkerbruin, met zwarte omzooming; de thorax heeft eene vrij dichte, opstaande, bleekgele beharing. Het achterlijf, ongeveer dubbel zoo lang als de thorax, is bruingeel; de eerste vier of vijf ringen hebben een zwartachtigen achterzoom, die zich in de zijden tot driehoekige vlekken uitbreidt; in het midden is bovendien een vlekkige, donkerbruine rugband; de laatste ringen zijn geheel verdonkerd en eenigszins glanzig; het achterlijf heeft eene bleekgele beharing, die op de voorste ringen opstaande en naar achteren meer platliggend is. Aan de tarsen is het eerste lid langer dan de vier overigen, het tweede zoo lang als de drie laatste leden te zamen; de achtertarsen zijn donker en alleen aan den wortel van het eerste en tweede lid geelachtig. De kolfjes zijn eenkleurig geel.

Psilopus nemocerus n. sp. ♂ ♀.

Pl. 3, fig. 1.

Cyaneo-viridis; antennis rufis; antennarum seta apicali nigra criniformi, in ♂ corporis longitudine, versus apicem quasi articulata et albo-annulata, in ♀ dimidio corporis longitudine, simplici; pedibus flavis, tarsis posticis nigris; alis griseo-hyalinis, immaculatis; nervo transverso apicali arcuato, postico subcurvato.

Long. 6 mm. (♂), 5 mm. (♀).

Voorhoofd en aangezicht zoo breed als de doorsnede der oogen; het voorhoofd blauwgroen, het aangezicht groen, van onderen met witte bestuiving; de schedel tusschen de oogen vrij sterk ingedrukt; op den ocellenknobbel een paar stevige, naar buiten gebogen borstels en ter wederzijde van het voorhoofd een inwaarts gebogen orbitaal-borstel (fig. 2). Zuiger en palpen geel; kinbaard wit. Sprieten roodgeel; het tweede lid van boven met een klein borsteltje; het derde korter dan de beide wortelleden te zamen, peervormig, met apicalen borstel, die ongeveer zoo lang is als het geheele lichaam; tot op twee derden van zijne lengte is deze zwart en haarvormig, aan het begin slechts weinig dikker; daarna krijgt

hij het aanzien, alsof hij uit een aantal kleine, ovale, gesteelde leedjes bestaat, waarvan er eerst twee geheel wit zijn, eenige volgenden wit met een zwart vlekje, vervolgens een vijftal geheel zwart, en ten laatste het eindlid, dat iets grooter is doch van denzelfden vorm, aan de wortelhelft wit, aan de spitshelft zwart. Het laatste derde gedeelte van den sprietborstel doet zich op die wijze, door eene goede loupe bezien, als wit en zwart geringd voor (zie fig. 3).

De thorax en het schildje zijn prachtig metallisch blauwgroen; een paar plekken, geheel van voren op den thorax, alsmede de borstzijden en de borst, zijn zilverwit bestoven. Achterrug en achterlijf smaragdgroen, de eerste met witte bestuiving; het achterlijf slank, de ringen met zwarten voorzoom, die echter aan de laatste ringen minder duidelijk wordt. De thorax is met lange macrochaeten bezet; dergelijke bevinden zich ook vóór het einde van elken achterlijfsring, zoowel op den rug als in de zijden. Hypopygium (fig. 4) zwartachtig, vrij groot, in eene stompe, geelachtige spits geëindigd, aan den onderkant met twee paar korte, draadvormige, geelachtige lamellen, de achterste naar onderen-, de voorste naar boven omgebogen; het stylet-vormige midden-orgaan zwart, naar het einde iets verdikt.

Pooten geel; de midden- en achterheupen zwartachtig; de laatste leden der voor- en middentarsen verdonkerd; de achtertarsen geheel zwart; onder de voordijen eene rij van witte borsteltjes; de schenen met eenige verspreide, korte, zwarte borsteltjes; de voortarsen zijn zoo lang als de schenen; aan de vier achterste pooten zijn de tarsen korter dan de schenen. Kolfjes geel; de uiterst kleine vleugelschubjes met geelachtige beharing. Vleugels langs den voorrand met geelachtige, overigens met flauwe grijze tint, sterk iriseerend; de spitsdwarsader (boventak der discoidaal-ader) een weinig boogvormig; de schijfdwarsader (achterdwarsader) is iets buikig uitgebogen.

Het wijfje komt met het ♂ overeen. Het voorhoofd en het aangezicht zijn iets smaller; de borstel van het tweede sprietenlid is langer; het derde sprietenlid naar evenredigheid grooter; de eind-

borstel slechts half zoo lang als het lichaam, eenvoudig haarvormig en geheel zwart. Aan de voordijen ontbreken de witte borsteltjes; de zwarte borstels aan de schenen zijn daarentegen iets krachtiger.

Een paartje, van Java (Piepers).

Psilopus subpatellatus n. sp. ♂.

Pl. 3, fig. 5.

Virido-aeneus nitidus; antennis pedibusque flavis; antennarum seta apicali corporis longitudine, criniformi, nigra, apice patella minutissima albescente instructa; abdominis incisuris pallidis, nigro-limbatis; alis subhyalinis. immaculatis; nervo transverso apicali profunde incurvato, discoidali recto.

Long. 5 mm.

Voorhoofd en aangezicht merkelijk breeder dan de oogen, metallisch groen; schedel diep tusschen de oogen ingezonken; ocellenknop matig verheven; ocellaar-borstels zwak (fig. 6); het aangezicht plat, van onderen nog iets korter dan de oogen, grootendeels wit bestoven; zuiger en palpen geel. Sprieten helder roodgeel; het tweede lid van onderen met een zwakken borstel; het derde zoo lang als de beide wortelleden te zamen, peervormig, met een zwarten haarvormigen eindborstel, die aan het begin iets dikker, aan het einde ragfijn is en aan de spits in een zeer klein, witachtig knopje uitloopt. Thorax, schildje, achterrug en achterlijf helder glanzig metaalgroen; de achterrug, alsmede de borstzijden met eenige witte bestuiving; het schildje in sommige richtingen meer blauwgroen. Achterlijf zeer slank, met duidelijk afgezette ringen, de insnijdingen geelachtig en met zwarte bezooming. Macrochaeten van den thorax en het achterlijf vrij zwak. Hypopygium (fig. 7) uit twee leden bestaande, waarvan het eerste zwart en het tweede geelachtig is; dit laatste heeft van boven een paar witte borstels en eindigt van onderen in een paar lange, spitse, dicht bijeenstaande, gebogen zwarte uitsteeksels, waarboven zich twee paar korte, draadvormige, zwarte lamellen bevinden; het stylet-vormige midden-orgaan is mede zwart, aan het einde weinig verdikt. Pooten

roodgeel; aan de beide achterste paren is het eerste lid der heupen aan de buitenzijde groen met witte bestuiving; de midden- en achterdijen hebben van onderen, dicht aan den wortel, ieder een zwart stipje; de pooten zijn zoo goed als naakt, alleen de achterschenen hebben enkele, nauwelijks merkbare borsteltjes; de voortarsen zijn langer-, de midden- en achtertarsen korter dan de schenen. Kolfjes bruingeel, met dunnen, lichten steel. Vleugels met flauwe, grauwachtige tint, iriseerend; de radiaal- en de cubitaal-ader zijn kort vóór haar einde een weinig gebogen; de spitsdwarsader ontspringt met bijna scherpen hoek uit de discoidaal-ader en is sterk ingebogen; de schijfdwarsader recht.

Een ♂, van Java (Piepers).

De beide hierboven beschreven nieuwe soorten van *Psilopus* onderscheiden zich door een versierden sprietborstel in de mannelijke sexe. Zooals dit lichaamsdeel zich voordoet in *Ps. nemocerus*, is deze, naar 't schijnt, daarvan het eerste voorbeeld. Een aan het eind geknopte sprietborstel in ♂, gelijk bij *Ps. subpatellatus*, is daarentegen bij de Dolichopoden geen onbekende zaak. Het genus *Haltericerus* Rond. bij voorbeeld, met een drietal Zuid-Europeesche soorten, ontleent zelfs hieraan zijn naam; maar wijl het met *Psilopus* niets te maken heeft, behoeft het hier niet te worden besproken. Onder de *Psilopus*-soorten echter zijn er eenige bekend, waarvan de mannetjes een geknopten sprietborstel hebben. Bigot heeft daaruit aanleiding genomen, om deze generiek af te zonderen onder den naam van *Spathipsilopus* (*Ann. Soc. Ent. d. France*, 1890, p. 268). Een dergelijk sexueel kenmerk kan evenwel niet gelden voor eene generieke afscheiding, al is het ook zeer geschikt om de soort te bepalen.

Zoover ik heb kunnen nagaan, zijn er zes soorten van *Psilopus* beschreven, met een geknopten sprietborstel in ♂. Bij allen is de sprietborstel, even als bij mijn *Ps. subpatellatus*, apicaal, dat is aan het spitse eind van het derde sprietenlid ingewricht. Het zijn *Ps. globifer* Wied. (*Aussereur. Zweifl.* II, 221, 16) van China; *Ps. tuberculicornis* Macq. (*Dipt. exot.* supp. 4, 84, 31, pl. 4, f. 13) van de Markiezen-eilanden; *Ps. caelestis* Walk. (*List Dipt. Brit.*

Mus. III, 642) van Oost-Indië; *Ps. patellifer* Thoms. (*Dipt. Eugen. Resa*, 507, 106) van het eiland Guam; *Ps. patellatus* v. d. Wulp (*Dipt. Sum. exped.* 27, 2) van Sumatra; en *Ps. papuasinus* Big. (*Ann. Soc. Ent. d. France*, 1890, p. 283) van Nieuw Guinea. Geen dezer soorten intusschen kan met bovenstaande *Ps. sublamellatus* worden geïdentifieerd. Met uitzondering van *Ps. caelestis*, hebben allen zwarte sprieten en althans ten deele donkere pooten, maar ook *caelestis* kan niet in aanmerking komen wegens den donkeren voorrand en de lichte middenveeg der vleugels.

Van de Braziliaansche *Ps. bituberculatus* Macq. (*Dipt. exot.* II, 2, 120, pl. 20, fig. 2) kan hier geen sprake zijn, omdat bij die soort, — daargelaten nog de donkere teekening der vleugels, — de sprietborstel niet apicaal is en door Macquart bij dien van *Sybistroma nodicornis* wordt vergeleken.

Psilopus albopilosus n. sp. ♂ ♀.

Pl. 3, fig. 8.

Syn.? *Ps. proliciens* Walk. *Proc. Linn. Soc.* I. 120, 85 (♀).

Cyaneo-viridis; antennis pedibusque nigris; antennarum seta apicali criniformi, dimidio corporis longitudine; abdomine nigro-annulato; in ♂ abdomine femoribusque albopilosis; in ♀ femoribus anticis subtus setulis pallidis; alis griseo-hyalinis, macula costali elongata obscura.

Long. 5,5 mm. (♂), 4,5 mm. (♀).

Voorhoofd en aangezicht breeder dan de oogen, de schedel diep tusschen de oogen ingedrukt (fig. 9); het voorhoofd staalblauw, met witachtige opstaande beharing; ocellen-knop verheven, met een paar stevige, naar buiten gebogen, zwarte borstels. Aangezicht een weinig gewelfd, nog iets onder de oogen verlengd, van onderen met eene dwarsgroef, metaalachtig blauwgroen, doch voor het grootste gedeelte met witte bestuiving bedekt. Zuiger en palpen zwart; kinbaard uit lange witte haren bestaande. Sprieten zwart; het tweede lid van boven met 4 en van onderen met 2 zwarte borstels, de laatsten bijzonder lang; het derde sprietenlid ongeveer

zoo lang als de beide wortelleden te zamen, zeer spits toeloopend, met apicalen, haarvormigen sprietborstel, die ongeveer half zoo lang is als het lichaam, aan het eerste begin een weinig is verdikt en ragfijn eindigt. Thorax, schildje en achterlijf metaalachtig blauwgroen; op den thorax eene purperachtig zwarte langsstreep, die van voren spits toeloopt en den voorrand niet geheel bereikt; in de zijden tot dicht bij den vleugelwortel eene koperkleurige streep; macrochaeten van den thorax stevig en in rijen geplaatst; borstzijden lichtgroen, met witte bestuiving, die zich ook op den achterrug bevindt. Achterlijf slank, naar achteren verdund; de ringen met zwarte bezooming; het achterlijf heeft zoowel van boven als van onderen eene dichte en lange beharing, die op de voorste ringen wit is, maar naar het einde donker wordt; verder lange zwarte macrochaeten, zoowel op den rug als in de zijden, kort voor den achterrand der ringen geplaatst. Mannelijke genitaliën (fig. 10) zwart; hypopygium lang, duidelijk uit twee leden samengesteld, aan het eind van onderen met een paar kleine driehoekige, naar achteren gerichte uitsteeksels; bovenste lamellen korter dan de onderste, allen zwart, draadvormig. naar het einde iets verdikt; midden-orgaan mede zwart, kolfachtig, zoo lang als het tweede lid van het hypopygium. — Pooten zwart, ook de heupen; voortarsen bijna zoo lang als de schenen; middentarsen langer-, achtertarsen korter dan de schenen; de voorheupen aan den voorkant en de onderzijde van al de dijen met witte, vrij lange en dichte beharing; de schenen allen met eenige verspreide, lange, zwarte borstels; de achterschenen bovendien met dichte, korte, donkere beharing; het eerste lid der voortarsen aan de buitenzijde met een paar lange zwarte borstels. De kleine vleugelschubben met witte, uitstaande beharing. Vleugels grijsachtig; eene donkere, streepvormige, niet scherp begrensde vlek voorbij het midden tegen den voorrand; eene dergelijke, doch minder duidelijk, over de discoidaalader, ter plaatse waar de schijfdwarsader aan haar is gehecht; de voorrand zeer kort maar dicht, franjeachtig, zwart gewimperd; de radiaal- en de cubitaal-ader even vóór hare uitmonding gebogen; de bovenarm der discoidaal-ader (spitsdwarsader) rechthoekig ont-

spruitende en boogvormig; het laatste gedeelte der discoidaal-ader zelve flauw en althans niet den vleugelrand bereikende; dit laatste is ook het geval met het eind der posticaal-ader; de schijfdwarsader is vrij duidelijk geslingerd.

Bij het ♀ zijn het voorhoofd en aangezicht naar evenredigheid iets minder breed; de witte beharing op het voorhoofd ontbreekt; de sprietborstel is een weinig korter; de metaalkleur van thorax en achterlijf valt minder in het blauwe, maar is zuiverder groen; het achterlijf is breeder en korter; de beharing van het achterlijf is veel korter en valt daardoor weinig in het oog; alleen aan den buik is zij witachtig, doch overigens zwart; ook de macrochaeten zijn korter en zwakker. De witte beharing onder aan de dijen is ook bij het wijfje aanwezig; aan de voordijen is zij echter meer in den vorm van eene rij stijve borsteltjes, waarvan die aan de basis bijzonder lang zijn; de beharing aan de midden- en achterdijen is korter; de zwarte borstels aan de schenen en de voortarsen komen met die van het mannetje overeen. De donkere teekening op de vleugels is flauwer en de bewimpering aan den voorrand ontbreekt.

Een paartje, van Java (Piepers).

Het wijfje schijnt veel overeenkomst te hebben met *Ps. proliciens* Walk., van Borneo; Walker's beschrijving is althans volkomen van toepassing.

Ps. albopilosus behoort tot de verwantschap van *Ps. pilosulus* v. d. Wulp (*Tijdschr. v. Entom.* XXVII, 226, 10), die echter van haar onderscheiden is door de zwarte, meer borstelige beharing van achterlijf en pooten en door geheel ongeteekende vleugels.

—